

HRVATSKI LOVAČKI SAVEZ

PRAVILNIK O RADU PASA JAZAVČARA

Zagreb, 2012.

Članak 1.

Pravilnik o radu pasa jazavčara vrijedi za područje Republike Hrvatske, a obavezan je za sve članice HLS-a.

ISPITIVANJE I OCJENJIVANJE JAZAVČARA

Ispiti za pse jazavčare dijele se na:

A) - ispit prirođenih osobina koji se sastoji iz dva dijela:

- ispit prirođenih osobina iznad zemlje - IPONZ

- ispit prirođenih osobina ispod zemlje - IPOPZ

B) - glavni ispit (puni radni ispit) - GI

Osim navedenih ispita jazavčari mogu polagati i specijalni ispit na krvnom tragu (IKT), te specijalni ispit na divlju svinju (IDS).

Članak 2.

Ocjenjivanje:

Rezultati rada se ocjenjuju sljedećim ocjenama:

4h - odličan

4- vrlo dobar

3 - dobar

2- dovoljan

1 - manjkav

0- nedovoljan

Ocjene iz položenih disciplina množimo s pojedinim koeficijentima te na taj način dobijemo osvojeni broj bodova za pojedinu disciplinu. Po zbroju bodova iz pojedinih disciplina te po minimalnim ocjenama određujemo nagradne razrede i plasman unutar nagradnog razreda.

Psima koji su s uspjehom položili određeni tip ispita prije navršениh 12 mjeseci starosti može se

uz oznaku tipa ispita dodati «M» (mladi pas).

Članak 3.

ISPIT PRIROĐENIH OSOBINA ZA PSE JAZAVČARE

Prirođene osobine psa su ono što je zapisano u genima našega psa, ono što je on naslijedio od svojih predaka. Osnovni i jedini zadatak vodiča u obuci mladoga psa je pobuditi te urođene osobine i malo ih zaobličiti da to što je pas naslijedio ljepše izgleda i nama služi u lovu.

Ispiti prirođenih osobina nam govore o nasljednim osobinama roditelja ispitivanoga psa, a s druge strane o stupnju upotrebljivosti budućeg pomoćnika u lovu. Cilj nam je utvrditi što je to mladi pas naslijedio od svojih predaka odnosno koje su se osobine razvile i u kojem obimu.

Osnovni cilj je dobiti psa što jačih urođenih osobina koji će početi raditi već u ranoj mladosti i svoje kvalitetne osobine prenositi na potomstvo. Nadalje, ispiti služe i kao dobar trening mladoga psa, te priprema za buduće ispite.

Pas koji uspješno položi ispit prirođenih osobina ima pravo korištenja u uzgoju i lovu. Nakon uspješno položenog ispita prirođenih osobina pas ima pravo sudjelovati i na ostalim utakmicama (glavnim i specijalističkim ispitima).

Članak 4.

ISPIT PRIROĐENIH OSOBINA IZNAD ZEMLJE (IPONZ)

Na ispitu prirođenih osobina iznad zemlje trebamo utvrditi stupanj volje za rad na terenu.

Na ispitu prirođenih osobina iznad zemlje ispitujemo sljedeće discipline:

- kvaliteta njuha,
- sigurnost na tragu
- sljedovoljnost
- sljedoglasnost
- grmarenje
- rad na krvnom tragu
- sklonost za rad u vodi
- ponašanje na pucanj

Članak 5.

Sljedoglasnost je osobina psa da se glasa na tragu divljači koju prethodno nije vidio. Već u najranijoj dobi trebamo poticati psa da se osobina razvije i dođe do punog izražaja. Ispit sljedoglasnosti je najbitniji ispit i na njemu treba utvrditi prirodenu sklonost psa za oglašavanjem na takvom tragu. Zbog svoga značaja za praktičan lov vrednuje se kao glavna disciplina.

Jazavčar treba dokazati prirodenu sklonost da glasno goni i slijedi svježi trag zdravog zeca kojega nije vidio. Psi koji se ne oglašavaju na tragu i vidoglasni psi ne mogu položiti ispit. Isto tako se elimiraju i psi koji laju bez razloga (kresači).

Na ispitu sljedoglasnosti se ocjenjuju slijedeće discipline:

Provođenje ispita sljedoglasnosti:

Ispit sljedoglasnosti treba održavati na što je moguće preglednijem poljskom reviru s dovoljnim brojem zečeva i može se ispitivati samo na tragu zeca.

Svakom jazavčaru treba po mogućnosti dati šansu da izradi barem 2 zečja traga. Ne prihvati li pas ni jedan od ponuđenih tragova ili se ne oglasi ni na jednom ponuđenom tragu treba ga eliminirati.

Suci za rad nadopunjeni pratećim osobljem ili pogoničima idu u streljačkoj liniji (kao u prigonu) ispitnim terenom. Vodiči sa privezanim psima se kreću 100-tinjak metara iza sudaca pazeći da psi ne vide podignute zečeve. Kada se zec digne sa loge suci, pogoniči i vodiči stanu kako bi zec pobjegao.

Sudac koji se nalazi najbliže podignutom zecu poziva jednog vodiča sa psom koji treba izraditi taj trag. Također pokazuje ležaj sa kojega je zec podignut i smjer bjega zeca. Vodič odvezuje psa i potiče ga na traženje. Pas treba njuhom slijediti trag zeca i oglašavati se na tragu što duže.

Vodič može psa postaviti na trag uz pomoć uzice ili bez nje i može se kretati do 20 metara prilikom postavljanja psa na trag.

Kod ocjenjivanja je mjerodavan cjelokupan utisak pokazanog rada sukladno prilikama u kojima se ispit odvijao (vlaga zraka i tla, vjetar, struktura tla i vegetacija i sl.).

Ukoliko pas u bilo kojoj od ispitnih disciplina dobije ocjenu 0 ne može položiti ispit. Ako pas u jednoj od disciplina dobije ocjenu 1 može osvojiti samo III nagradni razred bez obzira na broj osvojenih bodova.

Članak 6.

NJUH

Jazavčar treba sa spuštenim nosom slijediti trag i dokazati da se prilikom praćenja traga služi isključivo osjetilom njuha. O kvaliteti njuha ovisi i sigurnost rada na tragu. Pas sa kvalitetnijim njuhom će sigurnije i točnije slijediti trag i pri tom korektnije izraditi zavoje i okuke. Posebno treba voditi računa o smjeru i brzini vjetra. Ne treba negativno ocjeniti rad na tragu kada pas goni usporedno sa tragom ovisno o smjeru vjetra (bočni vjetar).

Koeficijent kojim se množi ocjena iz discipline kvaliteta njuha je 9.

Članak 7.

SIGURNOST NA TRAGU

Sigurnost na tragu očituje se u tome koliko pas sigurno i točno prati zadani trag. Učestalo gubljenje traga, nesigurnost u radu, presijecanje okuka i slično govori nam o lošoj sigurnosti na tragu i vjerojatno lošem njuhu.

Koeficijent kojim se množi ocjena iz discipline sigurnost na tragu je 4.

Članak 8.

SLJEDOVOLJNOST

Volja za praćenjem traga naziva se sljedovoljnost. Ocjenjuje se način i upornost u savlađivanju prepreka, zavoja, petlji itd. Posebno treba promatrati želju i upornost da pas pronade izgubljeni trag i goni ga.

Koeficijent kojim se množi ocjena iz discipline sljedovoljnost je 4.

Članak 9.

SLJEDOGLASNOST

Za maksimalnu ocjenu glas na tragu treba biti stalan i kvalitetan. Psi koji se samo povremeno javljaju treba ocjeniti sukladno količini i kvaliteti glasa, odnosno sukladno odstupanju od

idealnog rada. Šide li pas prilikom gonjenja sa traga treba ušutiti i ponovno se početi javljati tek kod sljedećeg pronalaska traga. Pse koji glasno gone, a da nisu na tragu (kresači) bezuvjetno treba odstraniti sa ispita (diskvalificirati). Prepušta se ocjeni sudaca da procjene kako će ocijeniti sljedoglasnost pod utiskom odnosno kada pas iz vidoglasnosti pređe u sljedoglasnost.

Koeficijent kojim se množi ocjena iz discipline sljedoglasnost je 8.

Članak 10.

GRMARENJE

Za ispitni teren treba odabrati vegetacijom dobro pokriveni teren, gustiš, šikaru ili kukuružište. Ispitivanje se može obaviti i na šipražjem obraslim jarcima, međutim suci moraju imati mogućnost stalnim vizualnim kontaktom nadgledati rad psa.

Pas treba sustavno pretraživati teren i ako postoji divljač treba je glasno istjerati sa dodijeljenog mu terena. Ukoliko divljači nema na terenu suci moraju imati osjećaj da je teren temeljito pretražen i da na terenu stvarno nema divljači. Ocjenjuje se način na koji pas pretražuje teren i koliko temperamentno i radosno pretražuje. Bodrenje psa je dozvoljeno, ali snižava ocjenu. Neprestano trčanje po putovima, oko vodiča u krug ili neodvajanje od vodiča bitno smanjuju ocjenu. Da bi pas dobio ocjenu 1 mora pretražiti minimalno 25 metara u krug oko vodiča. Pri tom je bitno da se vodič kreće po terenu. Psi koji odu sa terena predviđenog za ispitivanje bez da su našli i gonili divljač i na pozive vodiča se ne vrata u vremenu od 45 minuta treba ocijeniti ocjenom 0. Najvišom ocjenom trebaju biti ocjenjeni psi koji pokažu odličnu kvalitetu njuha u kombinaciji sa sistematskim pretraživanjem i izraženom vodljivošću i poslušnošću.

Koeficijent kojim se množi ocjena iz discipline grmarenje je 7.

Članak 11.

RAD NA KRVNOM TRAGU

Provođenje:

Kod ispitivanja rada na krvnom tragu ispituje se oštrina njuha jazavčara, te volja za rad na tragu i pronalaženje divljači.

Krvni trag se postavlja najvećim dijelom u staroj šumi. Početak traga odnosno natrijel može se nalaziti do 100 metara izvan šume na livadi ili polju. Najbolje je kada se natrijel nalazi na samom rubu šume ili u rijetkoj šumi. Nadalje, trag treba postaviti u providnom gustišu kroz koji

se može prolaziti. Na ispitu se postavlja trag minimalne dužine 300 koraka s minimalno jednim tupokutnim ili pravokutnim zavojem. Zavoj ne bi trebao biti bliži od 100 metara od početka i kraja traga. Razmak između dva susjedna traga ne smije biti manji od 100 metara.

Za izradu traga treba upotrijebiti 2,5-3 decilitra krvi papkaste divljači, ovčje ili goveđe krvi. Kod mjesta nastrijela, kao i kod izrade zavoja treba upotrijebiti nešto više krvi. Tragovi trebaju biti stari između 2 i 6 sati. Krv za izradu traga može biti svježja ili konzervirana smrzavanjem. Nikako se ne smije upotrijebiti krv konzervirana bilo kojim drugim sredstvima.

Na kraju traga mora ležati divljač iste vrste kao i upotrijebljena krv pri izradi traga. Iznimno ako je upotrijebljena ovčja ili goveđa krv na kraju traga može biti ili odstrijeljena divljač ili svježje neštavljeno krzno divljači.

Prilikom polaganja traga suci mogu neupadljivo obilježiti na drveću i drugim predmetima mjesto polaganja traga kako bi im bilo olakšano praćenje rada psa, ali pri tome moraju upozoriti vodiče da se nemaju pravo okretati i tražiti oznake po drveću. Početak traga odnosno mjesto nastrijela i kraj traga treba vidljivo obilježiti istim brojem kako bi se suci i pomoćnici mogli lakše orijentirati prilikom prenošenja divljači s kraja na kraj traga. Suci i pripravnici za suca za rad moraju se prilikom izrade traga kretati na primjerenoj udaljenosti iza vodiča psa kako mu ne bi smetali. Najbolje je da se suci između sebe sporazumijevaju znakovima. Pri radu na krvnom tragu osobitu pozornost treba obratiti na smjer vjetra.

Povodnik na kojemu radi pas krvosljednik mora biti dug minimalno 6 metara. Jazavčaru postavljenom na mjesto nastrijela treba dati dovoljno vremena da uspostavi vezu s tragom i dobije volju za rad na tragu. Vodič treba psa s već odmotanim radnim povodnikom odložiti na udaljenosti od 5 metara od mjesta nastrijela. Vodič treba sam ispitati mjesto nastrijela, utvrditi pravac bijega i nakon toga dovesti psa na mjesto nastrijela. Kada pas prihvati trag, vodič mu treba omogućiti da radi na cijeloj dužini povodnika. Pas treba niskim nosom vodiča dovesti do primjerka ranjene ili odstrijeljene divljači.

Pas ima pravo tri puta sići s traga. Suci utvrđuju je li i kada je pas sišao s traga, a silaženjem se smatra kada se pas udalji 40 i više koraka od traga. Suci moraju obavezno pokazati gdje je pas sišao s traga.

Članak 12.

Ocjenjivanje:

Svako silaženje s traga smanjuje ocjenu; kod jednokratnog silaženja moguća je samo ocjena 3; kod dvokratnog silaženja ocjena je 2. Kada pas siđe s traga tri puta moguća je samo ocjena 1. Ako pas siđe s traga i četvrti puta treba ga ocijeniti ocjenom 0.

Primijeti li vodič da je pas izgubio trag odmah mora prijaviti sucu i pokušati ispraviti psa i vratiti ga na trag bez pomoći sudaca, a najbolje je da se pas samostalno ispravi i vrati na trag. Suci moraju paziti da li se vodič koristi oznakama na drveću, ako se koristi obavezno treba sniziti ocjenu iz ove discipline.

Ako se pas samostalno ispravi prilikom silaska sa traga u krugu nekoliko metara ne smatra se greškom i ne treba sniziti ocjenu.

Prilikom silaska sa traga suci trebaju dati šansu psu i vodiču da se samostalno isprave i pronađu trag te pokažu kako imaju povjerenja jedan u drugog i kako su uigrana ekipa.

Vodiča psa koji se na upozorenje sudaca ponovno koristi oznakama na drveću treba udaljiti sa ispita.

Pas bi krvni trag dužine 300 koraka trebao izraditi u vremenu od 30 minuta. Ako ne izradi u predviđenom vremenu treba ga ocijeniti ocjenom 0.

Posebno treba uzeti u obzir pokazivanje krvi, dlake, kosti, kože ili drugih dijelova tijela ranjene divljači i adekvatno tome dati ocjenu.

Najvišu ocjenu treba dati psu koji ima dobar njuh i posebno izraženu volju za nalaženjem i sigurnost na tragu. Pse nezainteresirane za praćenje traga bez izražene kvalitete njuha treba ocijeniti ocjenom 0.

Ponašanje kraj mrtve divljači ne treba posebno ocjenjivati zbog toga što se ispitivanje rada na krvnom tragu provodi kao čisti rad na povodniku.

Koeficijent kojim se množi ocjena iz discipline rad na krvnom tragu je 13.

Članak 13.

SKLONOST ZA RAD U VODI

Na ispitu rada u vodi ispituje se prirođena sklonost za rad u vodi i sklonost za nošenje vodene pernate divljači za pse jazavčare. Svrha ispita je ocijeniti stupanj nasljeđenih prirođenih osobina i upotrebljivost psa u lovu na vodenu pernatu divljač. Pas čvrstog karaktera obično je sklon radu u vodi. Ispit rada u vodi treba provoditi ako je ikako moguće u stajaćoj ili sporo tekućoj vodi.

Moramo voditi računa o tome da nagibi na ulazu i izlazu iz vode budu savladivi za

jazavčara. Vodič sa psom dolazi do obale te priprema psa na očekujuće polijetanje divljači i hitac. Jedan od pomoćnika baci divljač u vodu desetak metara dalje od obale tako da pas vidi divljač. Istovremeno drugi pomoćnik ispali hitac sačmaricom u zrak. Suci dozvoljavaju vodiču da oslobodi psa i da počne sa radom. Vodič obavezno treba skinuti psu povodnik i ogrlicu kako ne bi ometala psa prilikom rada u vodi. Ocjenjuje se kako pas ulazi u vodu, kako pliva i kakvu ima volju za radom u vodi i donošenjem divljači.

Članak 14.

Ocjenjivanje sklonosti za rad u vodi:

Ocjena 4: Treba ocjeniti psa koji radosno prihvaća vodu, kvalitetno, vješto i ustrajno pliva.

Ocjena 3: Psa kojeg treba opetovano bodriti ali uđe u vodu i pliva na zapovijed.

Ocjena 2: Ako pas uđe u vodu na ponovljeno bacanje divljači, kamenčića ili komada drva smatra se još dovoljno vodoljubivim.

Ocjena 1: Kada pas ulazi u vodi samo prilikom bacanja žive divljači.

Ocjena 0: Psa koji ne uđe u vodu unatoč višekratnom ponavljanju i bodrenju.

Koeficijent kojim se množi ocjena iz discipline sklonost za rad u vodi je 10.

Članak 15.

PONAŠANJE NA PUCANJ

Provođenje:

Ponašanje pasa i reakciju pasa na ispaljeni hitac ocjenjujemo na sljedeći način.

Vodiči pasa sa svojim psima predviđenima za ispit rasporede se po natjecateljskim brojevima u krug promjera tridesetak metara. Službeni pucač se udalji od ispitivanih pasa 15-20 metara i pripremi pušku sačmaricu za opaljivanje. Pucač treba pušku usmjeriti koso prema gore u smjeru suprotnom od ispitivanih pasa i pri tom mora obratiti pozornost na sigurnost natjecatelja, gledatelja i ostalog osoblja te paziti da ne puca u smjeru naseljenog mjesta.

Vodiči se sa psima kreću u krug, s opuštenim povodnicima. Sudac ili suci se nalaze u centru kruga i promatraju reakcije pasa na ispaljeni hitac.

Vodiči imaju pravo diskretno upozoriti pse prije ispaljenog hica.

Pucač na znak suca ispali hitac te suci promatraju reakcije pasa. Nakon isteka vremena od 30 sekundi pucanj se ponavlja.

Članak 16.

Ocjenjivanje:

Ispitna disciplina služi za ispitivanje čvrstine karaktera, te nam govori o upotrebnoj vrijednosti psa u praktičnom lovu.

Psa koji nezainteresirano i hladnokrvno reagira na ispaljeni hitac, te psa koji zainteresirano i pozorno prati sve oko sebe, bez ikakvih znakova streloplašljivosti, treba ocijeniti maksimalnom ocjenom (4).

Pas koji pokazuje bilo kakve znakove streloplašljivosti, bilo podvijanjem repa, pokušajem bježanja, skakanjem na vodiča i cviljenjem od straha, treba ocijeniti ocjenom 0.

Prema pravilniku o radu jamara ocjena iz discipline ponašanje na pucanj može biti 4 ili 0. Stručna ocjena 0 eliminira psa iz daljnjeg natjecanja.

Koeficijent kojim se množi ocjena iz discipline mirnoća na pucanj je 5.

Psi jazavčari koji su u jednoj od disciplina dobili ocjenu 0 ne mogu položiti ispit.

Ako je bilo koja od disciplina ocjenjena ocjenom 1 pas može dobiti samo III nagradni razred.

Za prvi (I) nagradni razred na ispitu nad zemljom potrebno je od 190 do 240 bodova.

Za drugi (II) nagradni razred na ispitu nad zemljom potrebno je od 140 do 189 boda,

a za treći (III) nagradni razred na ispitu nad zemljom potrebno je od 100 do 139 bodova.

Psima koji su sa uspjehom okončali IPONZ u rodovnicu ili radnu knjižicu se upisuje: položio IPONZ, nagradni razred i broj bodova.

Članak 17.

ISPIT PRIROĐENIH OSOBINA ISPOD ZEMLJE (IPOPZ)

Ispit prirođenih osobina ispod zemlje služi za ispitivanje nivoa i kvalitete osobina koje su psi naslijedili od predaka i za priučavanje jazavčara kasnijem lovačkom radu ispod zemlje. Ispit se u pravilu odvija u umjetnom rovu.

Članak 18.

Na ispitu prirođenih osobina ispituju se slijedeće discipline:

Sklonost za ulaženje u rov

Pretraživanje rova

Ustrajnost u rovu

Glas u rovu

Oštrina (istjerivanje lisice)

Članak 19.

SKLONOST ZA ULAŽENJE U ROV

Grabežljivu divljač protjeramo od ulaza u rov do kotla za ispitivanje za svakog psa posebno. Pas kojega ispitujemo ne smije vidjeti ispuštanje divljači. Nakon toga vodič sa psom dolazi do glavnog ulaza u rov. Uz dozvolu sudaca odvezuje psa i pušta ga u rov.

Članak 20.

Ocjenjivanje:

Ocjena 4: Psa koji sa voljom i strašću ulazi u rov, te pokaže nagon za pretraživanjem.

Ocjena 3: Ako pas na opetovano bodrenje ulazi u rov i izađe jedan puta, a da nije pretražio rov i na ponovno bodrenje uđe u rov.

Ocjena 2: Ako pas kada mu na rešetki pred kotlom pokažemo divljač i pas shvati da se divljač nalazi u rovu te ponovno krene kroz rov.

Ocjena 1: Pas koji nema izraženu sklonost za ulazak u rov, ali u rov uđe kada divljač pred njim pustimo u rov.

Ocjena 0: Pas koji na bilo koji način ne uđe i ne prođe samostalno kroz rov dobija ocjenu 0 i ne može položiti IPOPZ.

Koeficijent kojim se množi ocjena iz discipline sklonost za ulaženje u rov je 1.

Članak 21.

PRETRAŽIVANJE ROVA

Odmah nakon ispitivanja sklonosti za ulaženje u rov nastavlja se ispitivanje discipline pretraživanje rova. Vodič ima pravo bodriti svojega psa sve do nailaska na rešetku i oglašavanja na grabežljivca.

Mlađi psi bez iskustva u rovu mogu se metnuti u rov pred rešetku kod samog grabežljivca kako bi osjetili divljač. Tada se vade iz rova i meću pred ulaz u rov. Ako tada prođe kroz rov može se i dalje ispitivati ali mu se ocjena iz pretraživanja mora smanjiti.

Članak 22.

Ocjenjivanje:

Ocjena 4: Ako pas brzo i strastveno pretraži rov bez izlaska van iz rova, pronađe divljač i oglasi se odmah po nailasku na rešetku koja ga odvaja od divljači.

Ocjena 3: Ako pas izađe iz rova, ili ga je potrebno opetovano bodriti dok ne pronađe divljač, ili oklijevajuće prihvaćanje i pretraživanje rova.

Ocjena 2: Psi koji ne prođu rov samostalno dok im se ne pokaže divljač u rovu pred rešetkom, a nakon toga prođu i oglase se.

Ocjena 0: Psi koji ne prođu samostalno kroz rov u vremenu od 10 minuta treba ocjeniti ocjenom 0 i oni se ne mogu dalje natjecati niti položiti ispit.

Koeficijent kojim se množi ocjena iz discipline pretraživanje rova je 5.

Članak 23.

USTRAJNOST U ROVU

Pas treba sustavnim oblažavanjem blokirati divljač na rešetci u kotlu za ispitivanje, težiti savladati prepreku i doći u kontakt sa divljači. Najbolje je da rešetku ne napušta do podizanja rešetke.

Članak 24.

Ocjenjivanje:

Ocjena 4: Kada pas neprekidno laje na rešetci u trajanju od 5 minuta.

Ocjena 3: Odstojanje od rešetke prilikom lajanja 1 metar ili više, prekidanje rada na rešetci u pokušaju traženja i obilaženja da bi pas došao do divljači ali ne dovoljno brzo i

kvalitetno, ili pokušaj izlaska iz rova.

Ocjena 2: Ako pas prilikom rada na rešetki laje sa veće udaljenosti ili prilikom obilaženja izide iz rova pa se ispravi i ponovno uđe u rov.

Ocjena 0: Pse koji ne priđu rešetki bliže od 2 metra u pretraživanju i lajanju.

Koeficijent kojim se množi ocjena iz ustrajnosti u rovu je 7.

Članak 25.

GLAS U ROVU

Glas u rovu ocjenjuje se tijekom cijeloga rada dok se rešetka ne digne. Predviđeno vrijeme ispitivanja glasa na rešetki je pet minuta. Na ocjenu iz discipline glas u rovu utječu visina, jačina, boja glasa i neprekidnost oglašavanja (količina i kvaliteta). Što je glas višlji, zvonkiji i vrištaviji zaslužuje višu ocjenu i treba ga bolje ocjeniti od dubokog i hrapavog. Pas treba sustavno i neprekidno oblavjati konstantnom količinom i kvalitetom glasa.

Članak 26.

Ocjenjivanje:

Ocjena 4: Kada pas dođe do rešetke i oglašava se istim intenzitetom sa dosta glasa (barem 20 puta u minuti), dobre boje i visine glasa.

Ocjena 3: Rad psa koji počne lajati dobro, ali količina glasa konstantno opada i gubi na kvaliteti.

Ocjena 2: Da bi pas dobio ocjenu 2 mora se oglasiti minimalno 5 puta u minuti ili 20 puta u toku ispitivanja glasa na rešetki.

Ocjena 0: Psa koji se ne oglasi pred rešetkom treba ocjeniti ocjenom 0.

Ukoliko pas dobije ocjenu 0 eliminira se i ne može položiti ispit.

Koeficijent kojim se množi ocjena iz discipline glas u rovu je 5.

Članak 27.

OŠTRINA

(Istjerivanje lisice)

Psa jamara od ostalih pasa bitno izdvaja njegova građa tjela i oštrina. Građa tjela je prilagođena radu pod zemljom, a odlikuju ga hrabrost, srčanost i ustrajnost u borbi sa grabežljivom divljači.

Oštrina se ispituje u radu na lisicu. Da bi pas položio ispit prirođenih osobina dovoljno je da lisicu oblaže u trajanju 5 minuta, a guranje rešetke nije obavezno.

Članak 28.

Ocjenjivanje:

- Ocjena 4:** Ocjenom 4 ocijeniti ćemo psa koji lisicu žestoko oblažava i izgura u prostor za istjerivanje.
- Ocjena 3:** Ocjenu 3 zaslužuje pas koji lisicu pokušava izgurati ili rešetku potisne do kraja, ali je ne uspeva izgurati.
- Ocjena 2:** Pas koji lajanjem blokira divljač, ali bez dovoljno oštrine da stalnom borbom pokuša lisicu istjerati iz rova ili pogura rešetku može iz discipline oštrina dobiti maksimalno ocjenu 2.

Koeficijent kojim se množi ocjena iz discipline oštrina je 9.

Članak 29.

Za prvi (I) nagradni razred na ispitu pod zemljom potrebno je od 90 do 108 bodova.
Za drugi (II) nagradni razred na ispitu pod zemljom potrebno je od 70 do 89 boda,
a za treći (III) nagradni razred na ispitu pod zemljom potrebno je od 50 do 69 bodova.

Ako pas u nekoj od disciplina dobije ocjenu 0 ne može položiti ispit.

Pas koji iz jedne od disciplina dobije ocjenu 1, može osvojiti samo III nagradni razred.

Psi jazavčari koji su položili ispit pod zemljom u rodovnicu dobijaju oznaku «IPOPZ».

Članak 30.

GLAVNI ISPIT

Ispitivanje pasa na glavnim ispitima ima svrhu dokazati upotrebljivost jazavčara u praktičnom lovu. Psi privedeni na glavni ispit trebaju biti kvalitetno obučeni i pripremljeni za ispit.

Da bi jazavčar mogao pristupiti glavnom ispitu mora imati minimalno 12 mjeseci starosti. Psi čiji vlasnici imaju prebivalište na teritoriju Republike Hrvatske moraju biti upisani u jednu od

Hrvatskih rodovnih knjiga. Za pse prijavljene na natjecanje u vlasništvu stranaca vrijede odredbe države iz kojih dolaze.

Na glavni ispit smiju pristupiti oni psi koji su sa uspjehom položili IPONZ i IPOPZ i ocjenjeni su pozitivnom ocjenom oblika.

Članak 31.

Na glavnom ispitu ocjenjuju se slijedeće discipline:

1. ponašanje na pucanj
2. vodljivost na terenu
  - a) nevezan
  - b) vezan
3. odloživost
  - a) nevezan
  - b) vezan
4. ponašanje na stajalištu (za vrijeme gonjenja)
  - a) nevezan
  - b) vezan
5. rad na umjetnom krvnom tragu
6. grmarenje
7. sljedoglasnost

Članak 32.

PONAŠANJE NA PUCANJ

Provođenje

Vodiči sa svojim psima se rasporede u krug na otvorenom prostoru. Psi trebaju privezani stajati ili sjediti uz nogu vodiča. Pucač treba stajati 15-20 metara udaljen od vodiča sa psima i pucnjeve ispaljivati koso prema gore u smjeru suprotnom od pasa. Po nalogu sudaca pucač ispuca dva pucnja sa određenim vremenskim razmakom između hitaca. Istovremeno se ispituje više pasa.

Pas ne treba pokazivati nikakvu dozu streloplašljivosti prilikom pucanja. Treba pokazati hladnokrvnost i čvrstoću karaktera.

Članak 33.

Ocjenjivanje

Ocjena 4: Hladnokrvno ili zainteresirano i pozorno ponašanje bez ikakvih znakova streloplašljivosti.

Ocjena 0: Bilo kakve znakove streloplašljivosti, a pogotovo pokušaj bježanja.

Sa ocjenom 0 pas se eliminira sa tekućeg ispita.

Koeficijent kojim se množi ocjena iz discipline ponašanje na pucanj je 1.

Članak 34.

VODLJIVOST

Vodljivost se ispituje na način da je pas privezan dugačkim povodnikom vodiču preko ramena, a vodič ne smije držati povodnik u ruci. Vodič sa vezanim psom hoda kroz šumu između drveća praveći osmice, petlje, zavoje, okuke i slično. Pri tom treba mjenjati smjer i brzinu kretanja hodajući blizu uz drveće. Pas treba bez posebnih zapovjedi hodati uz nogu vodiča i ne smije se petljati oko drveća.

Prilikom ispitivanja nevezanog psa vodič se kreće sa psom uz lijevu nogu. Prilikom kretanja vodič mjenja smjer i brzinu kretanja. Na zapovijed sudaca vodič treba stati, okrenuti se, nastaviti kretanje itd. svaki puta kada vodič stane pas treba sjesti uz lijevu nogu vodiča. Prilikom svakog okreta vodiča pas treba proći iza leđa vodiča.

Disciplina vodljivost nevezan i vodljivost vezan ocjenjuje se posebno.

Koeficijent kojim se množi ocjena iz discipline vodljivost nevezan je 2.

Koeficijent kojim se množi ocjena iz discipline vodljivost vezan je 1.

Članak 35.

ODLOŽIVOST

Psi se ispituju odvojeno jedan po jedan. Vodič treba otići sa psom i odložiti ga na predviđeno mjesto koje unaprijed odrede suci. Vodič treba prije odlaganja sucima dati do znanja da li će psa odložiti vezanog ili nevezanog. Prilikom odlaganja vezanog psa vodič mora psu skinuti ovratnik i povodnik sa vrata i pokazati sucima. Nakon toga se vodič udalji do zaklona kako ga pas ne bi vidio. Napusti li pas mjesto odlaganja prije nego vodič ispali hitac vodič ga ima pravo jednom korigirati.

Ocjena 0 ne isključuje psa iz daljnjeg takmičenja.

Članak 36.

Slobodan:

Ocjena 4: Ocjenjujemo rad psa kojega vodič u kretnji odvede do mjesta predviđenog za ispitivanje odložnosti, te ga odloži bez stajanja i zastajkivanja, a pas ostaje u onom položaju u kojem ga je vodič ostavio. Ako ga je vodič ostavio u ležećem položaju pas se može eventualno podići u sjedeći položaj i obrnuto te pri tom ne smije pokazivati nikakve znakove streloplašljivosti, ne smije lajati, zavijati, cviliti, niti se pokušati ustati i napustiti mjesto.

Ocjena 3: Pas koji se ustane te ostane na mjestu, mirnog ponašanja bez lajanja i cviljenja.

Ocjena 2: Ocjenjuje se ponašanje psa kada se pas ustane sa mjesta gdje ga je vodič odložio i napusti to mjesto do 5 metara. Tolerira se tiho zavijanje, cviljenje ili oglašavanje lajanjem do 2 puta u sjedećem ili ležećem položaju na mjestu gdje ga je vodič ostavio.

Ocjena 1: Psa koji ustaje, kreće za vodičem ali se u razmaku od maksimalno 20 metara sam ispravlja, te ponovno liježe i ostaje korektan do kraja ispitivanja navedene radnje. Ovom ocjenom također ocijenimo psa koji tiho cvili do kraja ispitivanja ili psa koji leži, sjedi i oglasi se lajanjem do 5 puta.

Ocjena 0: Ako pas glasno laje više od 5 puta, glasno zavija ili napusti mjesto na kojem je odložen dalje od 20 metara.

Koeficijent kojim se množi ocjena iz discipline odloživost nevezan je 2.

Vežan:

Odloživ vežan je onaj pas kojega vodič odlaže vežanog ili na neki drugi način pričvršćenog za drvo, naprtnjaču ili neki drugi predmet te pas koji je odložen sa ogrlicom i povodnikom.

Ocjenjivanje:

Ocjena 4: Ocjenjujemo rad psa kojega vodič u kretnji odvede do mjesta predviđenog za ispitivanje odložnosti, te ga odloži bez stajanja i zastajkivanja, a pas ostaje u onom položaju u kojem ga je vodič ostavio. Ako ga je vodič ostavio u ležećem položaju pas se može eventualno podići u sjedeći položaj i obrnuto te pri tom ne smije pokazivati nikakve znakove streloplašljivosti, ne smije lajati, zavijati, cviliti, niti se pokušati ustati i napustiti mjesto.

Ocjena 3: Pas koji se ustane te ostane na mjestu, mirnog ponašanja bez lajanja i cviljenja.

Ocjena 2: Ustajanje, nemirno ponašanje, lajanje do 2 puta, tiho cviljenje i zavijanje, natezanje povodnika treba ocjeniti ocjenom 2.

Ocjena 1: Natezanje i trzanje povodnika, lajanje do 5 puta, cviljenje, tiho zavijanje bez ikakvih znakova streloplašljivosti zaslužuje ocjenu 1.

Ocjena 0: Silovito trzanje povodnika, jasni znakovi pokušaja napuštanja mjesta, neobuzdano lajanje i zavijanje bez ikakvih znakova streloplašljivosti treba ocjeniti ocjenom 0.

Koeficijent kojim se množi ocjena iz discipline odloživost vezan je 1.

Članak 37.

PONAŠANJE NA STAJALIŠTU

Vodiči se sa psima rasporede rubom šume na udaljenosti 30-50 metara kao u praktičnom lovu. Psi trebaju biti uz lijevu nogu vodiča. Dozvoljeno je da pas leži, sjedi ili stoji privezan ili neprivezan pored vodiča. Pomoćnici po nalogu sudaca hodaju šumom, udaraju štapovima po drveću, viču kao u pogonu, a poželjno je da sa sobom imaju i nekoliko pasa koji će se glasno javljati kao u prirodnom lovu. Pomoćnici povremeno ispaljuju pucnje sačmaricom u zrak. Nakon završenog «pogona» vodiči se po nalogu sudaca skupljaju na unaprijed predviđenom mjestu. Pas treba ostati miran pored vodiča, ne smije lajati, cviliti ili natezati povodnik.

Maksimalnu ocjenu može dobiti samo onaj pas koji mirno i pažljivo promatra sve što se oko njega događa, ali ne cvili, ne laje, ne skače i ne vuče povodnik. Bitan je sveukupni dojam i osjećaj da pas ni na koji način ne smeta vodiču, da ne plaši divljač i ne ometa ostale sudionike u lovu. Izdavanje posebnih zapovijedi za vrijeme ispitivanja bitno snižava ocjenu.

Koeficijent kojim se množi ocjena iz discipline ponašanje na stajalištu nevezan je 2.

Koeficijent kojim se množi ocjena iz discipline ponašanje na stajalištu vezan je 1.

Članak 38.

RAD NA KRVNOM TRAGU

Provođenje:

Kod ispitivanja rada na krvnom tragu ispituje se oštrina njuha jazavčara, te volja za rad na tragu i pronalaženje divljači.

Krvni trag se postavlja najvećim dijelom u staroj šumi. Početak traga odnosno nastrijel može se nalaziti do 100 metara izvan šume na livadi ili polju. Najbolje je kada se nastrijel nalazi na samom rubu šume ili u rijetkoj šumi. Nadalje trag treba postaviti u providnom gustišu kroz koji se može prolaziti. Na ispitu se postavlja trag minimalne dužine 800 koraka sa dva tupokutna ili pravokutna zavoja. Razmak između dva susjedna traga ne smije biti manji od 200 metara.

Za izradu traga treba upotrijebiti 2,5-3 decilitra krvi papkaste divljači istovrsne sa divljači na kraju traga. Kod mjesta nastrijela, kao i kod izrade zavoja treba upotrijebiti nešto više krvi.

Tragovi trebaju biti stari između 15 i 24 sata. Krv za izradu traga može biti svježna ili konzervirana smrzavanjem. Nikako se ne smije upotrijebiti krv konzervirana bilo kojim drugim sredstvima.

Na kraju traga mora ležati divljač iste vrste kao i upotrijebljena krv pri izradi traga. Početak traga odnosno mjesto nastrijela i kraj traga treba vidljivo obilježiti istim brojem kako bi se suci i pomoćnici mogli lakše orijentirati prilikom prenošenja divljači sa kraja na kraj traga. Suci i pripravnici za suca za rad moraju se prilikom izrade traga kretati na primjerenoj udaljenosti iza vodiča psa kako mu ne bi smetali. Najbolje je da se suci između sebe sporazumijevaju znakovima.

Povodnik na kojemu radi pas krvosljednik mora biti dug minimalno 6 metara. Vodič treba psa sa već odmotanim radnim povodnikom odložiti na udaljenosti od 5 metara od mjesta nastrijela.

Vodič treba sam ispitati mjesto nastrijela, utvrditi pravac bijega i nakon toga dovesti psa na mjesto nastrijela. Kada pas prihvati trag vodič mu treba omogućiti da radi na cijeloj dužini povodnika. Pas treba niskim nosom vodiča dovesti do primjerka ranjene ili odstrijeljene divljači.

Pas ima pravo tri puta sići sa traga. Suci utvrđuju da li je i kada je pas sišao sa traga, a silaženjem

se smatra kada se pas udalji 40 i više koraka od traga. Suci moraju obavezno pokazati gdje je pas sišao sa traga.

Članak 39.

Ocjenjivanje:

Svako silaženje sa traga smanjuje ocjenu; kod jednokratnog silaženja moguća je samo ocjena 3; kod dvokratnog silaženja ocjena 2. Kada pas siđe sa traga tri puta moguća je još samo ocjena 1.

Ako pas siđe sa traga i četvrti puta treba ga ocijeniti ocjenom 0.

Primijeti li vodič da je pas izgubio trag odmah mora prijaviti sucu i pokušati ispraviti psa i vratiti ga na trag bez pomoći sudaca, a najbolje je da se pas samostalno ispravi i vrati na trag. Ako se pas samostalno ispravi prilikom silaska sa traga u krugu nekoliko metara ne smatra se greškom i ne treba sniziti ocjenu.

Prilikom silaska sa traga suci trebaju dati šansu psu i vodiču da se samostalno isprave i pronađu trag te pokažu kako imaju povjerenja jedan u drugog i kako su uigrana ekipa.

Vodiča psa koji se na upozorenje sudaca ponovno koristi oznakama na drveću treba udaljiti sa ispita.

Pas bi krvni trag dužine 800 koraka trebao izraditi u vremenu od 60 minuta. Ako ne izradi u predviđenom vremenu treba ga ocijeniti ocjenom 0.

Posebno treba uzeti u obzir pokazivanje krvi, dlake, kosti, kože ili drugih dijelova tijela ranjene divljači i adekvatno tome dati ocjenu.

Najvišu ocjenu treba dati psu koji ima dobar njuh i posebno izraženu volju za nalaženjem, sigurnost na tragu, te kada suci dobiju utisak da bi ispitivani pas sa sigurnošću odradio i prirodni krvni trag.

Ponašanje kraj mrtve divljači ne treba posebno ocjenjivati zbog toga što se ispitivanje rada na krvnom tragu provodi kao čisti rad na povodniku.

Koeficijent kojim se množi ocjena iz discipline rad na krvnom tragu je 8.

Članak 40.

GRMARENJE

Svakom psu treba dodjeliti još nepretraženi dio terena veličine minimalno 150 × 150 koraka. Suci

i pomoćnici se trebaju rasporediti tako da imaju potpuni pregled nad cijelokupnim radom psa. Napusti li pas dodjeljeni teren za pretraživanje takmičar i pomoćnici o tome trebaju obavjestiti suce. Vodič može psa poslati da pretražuje teren u kojem upravo stoji ili ga odložiti, udaljiti se te naknadno na zapovijed poslati psa da pretraži dodjeljeni teren. Pas treba u širokim lukovima pretražiti dodjeljeni teren i pri tome se koristiti povoljnim vjetrom. Ako pas prilikom pretraživanja digne divljač treba je glasno slijediti. Kada pas prestane goniti treba se u što kraćem vremenu vratiti vodiču. Ukoliko se pas ne vrati u vremenu duplo dužem od dužine gonjenja divljači koju je prethodno gonio treba ga ocjeniti ocjenom 0. Za vrijeme pretraživanja vodič ne smije napustiti stajalište. Pse koje treba bodriti glasom u toku pretraživanja ili koji traže sporo i kratko treba ocjeniti sukladno odstupanju od idealnog rada. Pse koji ne žele ući u gustiš, ne odvajaju se od vodiča, igraju se ili samo optrčavaju oko gustiša i ne žele tražiti treba ocjeniti ocjenom 0. Ako na dodjeljenom terenu nema divljači, a pas traži temeljito i sa voljom nikako mu ne smijemo sniziti ocjenu. Na kraju rada se svi suci i pomoćnici sudaca sastaju i čelniku iznesu svoja zapažanja o radu ispitivanog psa i donesu konačni sud o ocjeni iz ove discipline.

Koeficijent kojim se množi ocjena iz discipline grmarenje je 5.

Članak 41.

SLJEDOGLASNOST

Svi prijavljeni psi na glavni ispit nad zemljom moraju imati položen ispit sljedoglasnosti na ispitu prirođenih osobina. Postignuti broj bodova iz ove discipline na ispitu iznad zemlje (IPONZ) prepisuje se na ocjensku listu.

Psi koji su iz disciplina rad na krvnom tragu, grmarenje ili ponašanje na pucanj dobiju ocjenu 0, nisu položili INZ.

Ako je pas na krvnom tragu ili iz discipline grmarenje ocjenjen ocjenom 1 ili ako je iz sljedoglasnosti dobio ocjenu 1 može mu dodijeliti samo III nagradni razred.

Za prvi (I) nagradni razred na glavnom ispitu potrebno je od 95 do 112 bodova.

Za drugi (II) nagradni razred na glavnom ispitu potrebno je od 70 do 94 bodova.

Za treći (III) nagradni razred na glavnom ispitu potrebno je od 50 do 69 bodova.

Članak 42.

SPECIJALNI ISPIT NA KRVNOM TRAGU

Specijalni ispit na krvnom tragu za jazavčare ispituje se po posebnom pravilniku o radu pasa na krvnom tragu za sve pasmine lovačkih pasa. Sve odredbe pravilnika o radu na krvnom tragu odnose se i na pse jazavčare.

Članak 43.

SPECIJALNI ISPIT U RADU NA DIVLJU SVINJU

Specijalni ispit na divlju svinju se ispituje po posebnom pravilniku za ispite u radu na divlju svinju i istovjetan je za sve pasmine pasa glasnog gona.

Članak 44.

Završne odredbe

Ovaj Pravilnik donesen je od strane Izvršnog odbora HLS-a dana 27. travnja 2012. godine i stupa na snagu danom donošenja.

Predsjednik HLS-a
Đuro Dečak v.r.

OCJENSKA LISTA – JAZAVČARI

IME PSA: _____ PASMINA: _____
 SPOL: M - Ž OŠTENJEN: _____ VLASNIK: _____
 BR. ROD.KNJIGE: _____ MIKROČIP/TETOVIRNI BR.: _____

RED. BR.	DISCIPLINE	KOEFCIJENT	ISPIT PRIROĐENIH OSOBINA		GLAVNI ISPIT	
			OCJENA	BODOVI	OCJENA	BODOVI
1.	SKLONOST ZA ULAŽENJE U ROV	1				
2.	PRETRAŽIVANJE ROVA	5				
3.	USTRAJNOST U ROVU	7				
5.	GLAS U ROVU	5				
6.	OŠTRINA- ISTJERIVANJE	9				
7.	KVALITETA NJUHA	9				
8.	SIGURNOST NA TRAGU	4				
9.	SLJEDOVOLJNOST	4				
10.	SLJEDOGLASNOST	8				
11.	GRMARENJE	7				
12.	RAD NA KRVNOM TRAGU	13				
13.	SKLONOST ZA RAD U VODI	10				
14.	PONAŠANJE NA PUCANJ	5				
15.	PONAŠANJE NA PUCANJ	1				
16.	VODLJIVOST	NEVEZAN		2		
		VEZAN		1		
17.	ODLOŽIVOST	NEVEZAN		2		
		VEZAN		1		
18.	PONAŠANJE NA STAJALIŠTU	NEVEZAN		2		
		VEZAN		1		
19.	RAD NA KRVNOM TRAGU	8				
20.	GRMARENJE	5				
21.	SLJEDOGLASNOST	8				
OCJENA: 0 – NIJE ODRAĐENO 1 – NEDOVOLJAN 2 – DOVOLJAN 3 – DOBAR 4 – VRLO DOBAR	NAGRADNI RAZRED	I	280 - 348	95 - 112		
		II	210 - 278	70 - 94		
		III	150 - 209	50 - 69		

(Mjesto i datum)

SUDAC (ovl.žig, potpis)